

af — ja det er 170 Døe, men der fradrages dem et lille Syggebdrag, saa at Lønningen bliver 167 Døe eller 168 Døe, om man vil; Totalsummen bliver for Ledvogternes og Arbejdernes Vedkommende 520 Kr. om Aaret; men saa er det jo tillige ordnet saaledes, at en saadan Ledvogter har en Slaags Embedsbolig. Jeg tillader mig endnu bestandig at kalde ham en Embedsmænd, fordi jeg aldeles ikke kan gaa ind paa denne Adskillelse mellem saakaldte Embedsmænd, der ere pensionsberettigede, og saa Bestillingsmænd eller underordnede Arbejdere i Statens Tjeneste, idet jeg gaar ud fra, at enhver, der offerer sin Tid og sine Kræfter i Statens Tjeneste, er Statens Tjener, Statens Embedsmand, enten han har taget Eksamen eller ej, enten han regnes for en stor Mand i Samfundet, eller han anses for en lille Mand. Forholdet er altsaa det, at disse Folk have en Embedsbolig — vil jeg kalde det — et lille Hus med en Smule Have. De ligge gerne ude paa Landet, meget ofte affides fra Byerne, næsten affkaarne fra Kommunikation med Omverdenen i snefulde Vintre. Det kunde nu synes, som om Værdien af denne Bolig burde regnes med til disse Folks Indtægter; men derved er der til Gengæld den væsentlige Indskrænkning, at der, saa vidt jeg huffer, ingen andre er af Statens Embedsmænd, hvis Hustruer ere tvungne til at arbejde i Statens Tjeneste. Her er jo Forholdet saaledes, at Manden skal være gift, det fordres der udtrykkelig, og hans Hustru skal — i det mindste i Sjælland, og Forholdet maa være det samme paa Fyn, medens jeg ganske vist tror, at Forholdene paa Sjælland ere noget anderledes — besørge Nabning og Lukning af dette Ved, hvis der kun er eet, eller disse Ved, hvis der, som det ofte kan være Tilfældet, er flere, som skulle lukkes under Mandens Opsyn. Hun skal besørge dette Arbejde fra tidlig Morgen til sildig Aften, medens hendes Mand gaar paa Arbejde, saa vidt jeg huffer det, 12 Timer om Dagen. I saadanne Egtestaber sødes der naturligvis hyppig Børn, og det er ikke sjældent, at en saadan Bøne, der har en virkelig ansvarsfuld Gerning, idet Menneskeliv heru paa hendes Omhyggelighed og Trofasthed, og Afværgelsen af store Katastrofer meget hyppig netop bevirkes ved hendes Trofasthed, tit har en stor Børneskole at vogte over, saa jeg saa langt fra kan sige, at dette er et Tillæg til Mandens Lønning, at jeg snarere vil sige: Man har her to Embedsmænd, der tilsammen have lidt over 600 Kr., hvis man vil anslaa Huslejen til 120 Kr., hvad der vist er meget rimeligt, men som man har sagt mig, at Banebestyrelsen beregner den til. Saa er

der her yderligere et Forhold, som jeg gerne vil henlede Opmærksomheden paa. Det er, at Helligdagene ikke regnes med, Søndagen naturligvis ikke heller; og man er bleven saa inhuman, at naar der falder en Helligdag paa en Hverdag f. Eks. første Nytaarsdag eller Suledag eller slikt, saa regnes ogsaa disse Dage fra. Hvis disse Oplysninger ere rigtige, og jeg tvivler ikke noget Døeblik derom; jeg tror, at jeg kan være fuldkommen sikker i mit Sag, saa vil jeg tillade mig at opfaste det Spørgsmaal, om Staten her optræder som human Arbejdsgiver eller ikke. Naar jeg rent ser bort fra de Arbejdsgivere, der have overordenlig daarligt Raad, som selv kæmpe for deres Eksistens, og som altsaa meget imod deres Vilje kunne blive tvungne til at give en højt uheldbestående Dagløn, og kun taler om dem, der have Raad til virkelig at give en anstændig Dagløn, saa vil jeg spørge, om Staten, ved at fastsætte disse Lønninger saaledes, er kommen til at staa i den af de to Klasser, de øvrige Arbejdsgivere kan deles i, der omfatter de brave og gentile Arbejdsgivere, eller om den staa i den, der omfatter de lurvede Arbejdsgivere. Naar man ser hen til, hvad jeg har oplyst, og ser hen til, hvordan Arbejdslønnen er for Døeblikket her i Landet, maa jeg desværre sige, at hvor ondt det gør mig, maa jeg foreløbig henføre Staten til den ringere Arbejdsgiverklasse, og jeg ønsker derfor i overordenlig høj Grad, baade for Statens Skyld og for disse Menneskers Skyld, at der maatte kunne indtræde en Forandring deri. Jeg vilde ønske, at man fra alle Sider vilde overveje, hvad der her kan gøres. Naarlig er der to Forhold, jeg vil tillade mig at henlede Opmærksomheden paa. Det ene er Hensynet til Alderdommen. Det er jo saaledes, at disse Mennesker ere aldeles blottede for Pensionsberettigelse. Deres Pension er jo Stolpegården eller Næstbedgården — det ender altsammen paa Gaard og det ender altsammen med Gaarden, kan man paa en Maade sige. Andre Embedsmænd ere jo i Reglen stillede saaledes, at de, efter at have tjent nogle Aar trofast og efter at have udført deres Pligt, saaledes som man har forlangt af dem, avancere lidt op. Men her er aldeles ikke Tale om noget Avancement, her er den Løn, som jeg har nævnt, ens den første Dag og efter 20 Aars trofast Arbejde. Det forekommer mig, at det eventuelle Udvalg bør tage denne Sag under Overvejelse og prøve, om det ikke var muligt sætte Lønningen lidt op. Maaft er det rigtigt, at Begyndelseslønnen netop er, som den nu er, men var det ikke muligt efter 5 eller 10 Aars Forløb at sætte